

Κέντρο Στήριξης
Επιχειρηματικότητας

ΣΥ.Δ.Ν.Α.

Συνδέσμου Δήμων Νότιας Αττικής

Η ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΜΜΕ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΟΦΕΛΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

- **Εξοικονόμηση ενέργειας:** Λόγω της ενεργειακής κρίσης των τελευταίων ετών η υλοποίηση ενός ενεργειακού αποδοτικά μοντέλου βοηθάει στην μείωση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ η απόσβεση ενός τέτοιου μοντέλου επιτυγχάνεται γρηγορότερα
- **Φοροαπαλλαγές – ελαφρύνσεις :** Στόχος πολλών κυβερνήσεων είναι η παροχή φορολογικών κινήτρων και ελαφρύνσεων προς τις επιχειρήσεις που υιοθετούν τεχνολογικά μοντέλα φιλικά προς το περιβάλλον
- **Υιοθέτηση νέων προτύπων εκπομπών :** Σε παγκόσμιο επίπεδο τίθενται αυστηρότεροι κανονισμοί με στόχο την μείωση της ρύπανσης και την επακόλουθη συμμόρφωση των επιχειρήσεων

ΟΦΕΛΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

- **Ανάδειξη επιχείρησης:** Η υιοθέτηση τεχνολογιών και τεχνικών που συμβάλλουν στην μείωση της εκπομπής ρύπων επιδρούν θετικά στην τόνωση της φήμης της επιχείρησης
- **Προσέλκυση νέων πελατών:** Θετική αντιμετώπιση πελατών προς επιχειρήσεις που εφαρμόζουν πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον.
- **Ασφαλέστερο περιβάλλον:** Η χρήση πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον δημιουργεί πιο ασφαλές κι υγιεινό περιβάλλον για εργαζομένους και εργοδότες.

Ενδεικτικές Περιβαλλοντικές Δράσεις για μικρές επιχειρήσεις

1

Ανακύκλωση : Σχεδιασμός προγράμματος για την ανακύκλωση βασικών υλικών , μπαταριών λαμπτήρων οργανικών απόβλητων. Το πρόγραμμα μπορεί να επεκταθεί και στο πελατολόγιο της επιχείρησης

2

Δράσεις Εξοικονόμησης Ενέργειας : Αντικατάσταση συμβατικών λαμπτήρων με λαμπτήρες led, αναβάθμιση-αντικατάσταση παλαιού εξοπλισμού, λήψη ενεργειακού πιστοποιητικού κτιρίου, επεμβάσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις κτλ

3

Χρήση Α'/Β' υλών φιλικών προς το περιβάλλον: Χρήση προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον (eco-friendly), χρήση βιοδιασπώμενων –ανακυκλώσιμων υλικών συσκευασίας, χρήση υλικών που βασίζονται στις ανακυκλωμένες ύλες, κτλ

Ενδεικτικές Περιβαλλοντικές Δράσεις για μικρές επιχειρήσεις

4

Ανάπτυξη Κουλτούρας Βιωσιμότητας : Εκπαίδευση προσωπικού πάνω στην αποτελεσματική εφαρμογή πρακτικών που προάγουν την πράσινη ανάπτυξη.

5

Ψηφιοποίηση παραστατικών : Χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου έκδοσης και διαβίβασης παραστατικών. Έκδοση και χρήση ηλεκτρονικών αποδείξεων. Λήψη λογαριασμών –τιμολογίων κτλ σε ψηφιακή μορφή.

6

Υπεύθυνη προμηθευτική Αλυσίδα: Επιλογή και συνεργασία με προμηθευτές οι οποίοι προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες με περιβαλλοντικά φιλικό τρόπο(πιστοποιήσεις περιβαλλοντικά φιλικών υλικών/μεθόδων παραγωγής, ποιότητα κτλ)

7

Χρήση ηλεκτροκίνητων οχημάτων : Αντικατάσταση οχημάτων με ηλεκτροκίνητα όπου είναι δυνατόν, χρήση ηλεκτρικών δίκυκλων για κοντινές αποστάσεις κτλ

Κέντρο Στήριξης
Επιχειρηματικότητας

ΣΥ.Δ.Ν.Α.

Συνδέσμου Δήμων Νότιας Αττικής

«ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ - ΕΠΙΧΕΙΡΩ» Βελτίωση της Ενεργειακής Απόδοσης Πολύ Μικρών,
Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων Εμπορίου, Υπηρεσιών και Τουρισμού

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοπός Δράσης

Η δράση εντάσσεται στον Πυλώνα «Πράσινη Μετάβαση» του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, στην κατηγορία A.2 Ανακαίνιση και στον Τομέα «Επενδύσεις στην Ενεργειακή Απόδοση» και θα υλοποιηθεί σε εθνικό επίπεδο και στο σύνολο των περιφερειών της χώρας

Η υλοποίηση της δράσης αναμένεται να συμβάλει στον συνολικό στόχο μείωσης της ετήσιας κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας κατά 380GWh, με αποτέλεσμα την αντίστοιχη μείωση του κόστους ενέργειας των επιχειρήσεων και επίσης τη μείωση των ετήσιων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά 35%.

Ενεργειακός Στόχος Προγράμματος

Ελάχιστοι ενεργειακοί – περιβαλλοντικοί στόχοι ανά έργο:

1. μείωση εκπεμπόμενων ρύπων (CO₂) τουλάχιστον κατά 35% ,
2. εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον κατά 35%
3. αναβάθμιση της ενεργειακής κατηγορίας βάσει ΠΕΑ τουλάχιστον κατά τρεις (3) ενεργειακές τάξεις σε σχέση με την υπάρχουσα κατάταξη (ή υποχρεωτικά Β' κλάση όταν πρόκειται για ριζική ανακαίνιση) εφόσον πρόκειται για αναβάθμιση κτιριακών υποδομών που εμπίπτουν στις διατάξεις του Ν.4122/2013.

Η τεκμηρίωση της αναγκαιότητας των επεμβάσεων προκύπτει αποκλειστικά **από έκθεση αποτελεσμάτων του Ενεργειακού Ελέγχου**, όπως αυτή ορίζεται στην Απόφαση του Υπουργού και του 3 Αν. Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΦΕΚ Β' 2337/10.07.2017), καθώς επίσης **ΚΑΙ από το Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ)**, εφόσον πρόκειται για αναβάθμιση των κτιριακών υποδομών. Σημειώνεται ότι με την ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου θα πραγματοποιείται **αποτίμηση του ενεργειακού στόχου**, όπου η ενίσχυση θα συνδέεται με τον πραγματικά επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας.

Δικαιούχοι της Δράσης

Δικαιούχοι της δράσης :

Υφιστάμενες Μεσαίες, Μικρές και πολύ Μικρές Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους κλάδους:

1. Εμπορίου
2. Υπηρεσιών
3. Τουρισμού

Μη Δικαιούχοι :

- οι δημόσιες επιχειρήσεις, οι δημόσιοι φορείς ή δημόσιοι οργανισμοί ή/και οι θυγατρικές τους, καθώς και οι εταιρείες στο κεφάλαιο ή τα δικαιώματα ψήφου των οποίων συμμετέχουν, άμεσα ή έμμεσα, με ποσοστό μεγαλύτερο του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) οι Ο.Τ.Α. και όλοι οι παραπάνω δημόσιοι φορείς μεμονωμένα ή από κοινού
- οι επιχειρήσεις που εντάσσονται σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών και οι οποίες εκμεταλλεύονται κατόπιν σχετικών συμβάσεων άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που αφορούν συνήθως εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους και τεχνογνωσία για την χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. franchising, Shopinshop, δίκτυο πρακτόρευσης κτλ)
- οι επιχειρήσεις με έδρα την κατοικία του δικαιούχου (κύρια ή δευτερεύουσα).

Βασικές Προϋποθέσεις Συμμετοχής

- να έχει συσταθεί έως επιχείρηση, με επιλέξιμο για τη Δράση ΚΑΔ **μέχρι 31/12/2020**,
- να έχει κλείσει πριν την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της πρότασης χρηματοδότησης τουλάχιστον **δύο (2) διαχειριστικές χρήσεις** δωδεκάμηνης διάρκειας,
- να δραστηριοποιείται στην **Ελληνική επικράτεια**
- να έχει την ιδιότητα της **Μικρομεσαίας Επιχείρησης**
- να λειτουργεί νόμιμα διαθέτοντας το κατάλληλο **αδειοδοτικό έγγραφο**,
- να λειτουργεί αποκλειστικά με μία από τις ακόλουθες μορφές: επιχειρήσεις εταιρικού /εμπορικού χαρακτήρα: Ανώνυμη Εταιρία, Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρία ή Ετερόρρυθμη Εταιρία, Ι.Κ.Ε, Ατομική Επιχείρηση, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση του Ν. 4019/2011 όπως ισχύει,
- να προσκομισθεί Υπεύθυνη Δήλωση του νόμιμου εκπρόσωπου της επιχείρησης ότι **δεν υπάρχει αυθαίρετη κατασκευή** ή δεν έχει εγκατασταθεί αυθαίρετη χρήση στο ακίνητο και εφόσον υπάρχει έχει τακτοποιηθεί,
- να έχει ολοκληρωθεί η **διενέργεια Ενεργειακού Ελέγχου** της επιχείρησης στην υφιστάμενη κατάσταση της και να προκύπτουν από τα προτεινόμενα σχέδια εξοικονόμησης ενέργειας της έκθεσης αποτελεσμάτων του ενεργειακού ελέγχου,
- σε περίπτωση που η αίτηση περιλαμβάνει μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των κτιριακών υποδομών απαιτείται η έκδοση **Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ)** βάσει του ΚΕνΑΚ που εκδίδεται από Ενεργειακό Επιθεωρητή, εγγεγραμμένο στο Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών,
- να επιτυγχάνει τουλάχιστον τον **ελάχιστο ενεργειακό στόχο**, σύμφωνα με την σχετική Ενότητα,
- να υποβάλλει **μία (1)** και μοναδική επενδυτική πρόταση ανά Α.Φ.Μ.,
- να μη βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση,
- Να μην εκκρεμεί σε βάρος τους ανάκτηση κρατικής ενίσχυσης έπειτα από απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά

Βασικές Προϋποθέσεις Συμμετοχής (συνέχεια)

- να δεσμευτεί ότι οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης δεν έχουν χρηματοδοτηθεί, ενταχθεί και δεν θα υποβληθούν προς έγκριση χρηματοδότησης σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους,
- να μην είναι προβληματική επιχείρηση,
- να διαθέτει ή να δεσμευθεί με υπεύθυνη δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου ότι μέχρι την ολοκλήρωση της πρότασης θα μεριμνήσει για τις κατάλληλες υποδομές ΑΜΕΑ,
- να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό **διάστημα 3 ετών** μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις,
- Εάν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται σε τομείς που εξαιρούνται της εφαρμογής του Καν. ΕΕ 1407/2013 και ταυτόχρονα δραστηριοποιείται και σε επιλέξιμες δραστηριότητες, η ενίσχυση χορηγείται **μόνο** για τις επιλέξιμες δραστηριότητες. Θα πρέπει να υπάρξει διακριτή λογιστική παρακολούθηση.

Όλες οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται **στο σύνολό τους**. Η μη ικανοποίηση κάθε μίας εξ αυτών αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού της αίτησης.

Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης

Ύψος ενίσχυσης ανά έργο:

- Έως **100.000 €** στους κλάδους **Εμπορίου και Υπηρεσιών**
- Από **50.000- 500.000 €** στον κλάδο **Τουρισμό** (έως 100 κλίνες)
- *Ο ΦΠΑ δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη*

- Η διάρκεια υλοποίησης κάθε πρότασης, δεν μπορεί να υπερβαίνει **τους δεκαοχτώ (18) μήνες** από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης της πρότασης.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου είναι:

- **100 εκ €** για τους κλάδους Εμπορίου και Υπηρεσιών
- **100 εκ €** για τον κλάδο Τουρισμού

Επιλέξιμες δαπάνες και Έψος Ενίσχυσης

Οι επιλέξιμες δαπάνες χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες ανάλογα με τον Κανονισμό Ενίσχυσης που συνδέονται:

1

A. Δαπάνες για την υλοποίηση των επεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης, οι οποίες εμπίπτουν στον **Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό**. Το ποσό της δημόσιας επιχορήγησης για την συγκεκριμένη κατηγορία φτάνει το **40%** για τις **Μεσαίες** επιχειρήσεις και το **50%** για τις **Μικρές και Πολύ Μικρές**

2

B. Λοιπές υποστηρικτικές δαπάνες (δηλαδή δαπάνες απαραίτητες για τη σύνταξη, την υποβολή και την παρακολούθηση της αίτησης καθώς και τον τελικό έλεγχο επίτευξης των ελάχιστων ενεργειακών στόχων), οι οποίες εμπίπτουν στον **Κανονισμό De Minimis**. Το ποσό της δημόσιας επιχορήγησης φτάνει το **40%** για **Πολύ Μικρές, Μικρές και Μεσαίες επιχειρήσεις**

A. ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ

- επεμβάσεις ενεργειακής **αναβάθμισης κτιριακού κελύφους** όπως θερμομόνωση αδιαφανών δομικών στοιχείων, αντικατάσταση διαφανών δομικών στοιχείων, εγκατάσταση συστημάτων σκίασης,
- επεμβάσεις ενεργειακής **αναβάθμισης συστήματος φωτισμού**, εσωτερικού και εξωτερικού, όπως αντικατάσταση φωτιστικών σωμάτων από νέα τεχνολογίας LED, εγκατάσταση αυτοματισμών σύζευξης τεχνητού με φυσικό φωτισμό, εγκατάσταση αυτοματισμών μείωσης κατανάλωσης λόγω απουσίας / παρουσίας χρηστών,
- επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε **συστήματα θέρμανσης χώρων** όπως αντικατάσταση λεβήτων από αντλίες θερμότητας, ενίσχυση θερμομόνωσης δικτύων διανομής, αντικατάσταση τερματικών μονάδων από νέες ενεργειακά αποδοτικότερες,
- επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε **συστήματα ψύξης χώρων** όπως αντικατάσταση ψυκτών από νεότερης τεχνολογίας αντλίες θερμότητας ή ψύκτες, ενίσχυση θερμομόνωσης δικτύων διανομής, αντικατάσταση τερματικών μονάδων από νέες ενεργειακά αποδοτικότερες,
- επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε **συστήματα αερισμού χώρων** όπως αντικατάσταση Κ.Κ.Μ. από νεότερης τεχνολογίας που διαθέτουν ανάκτηση της ενέργειας του απορριπτόμενου αέρα, ενίσχυση θερμομόνωσης δικτύων διανομής, αντικατάσταση ανεμιστήρων μονάδων από νέες ενεργειακά αποδοτικότερους που ελέγχονται από ηλεκτρονικές διατάξεις (inverters),
- επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε **συστήματα ζεστού νερού χρήσης** όπως αντικατάσταση λεβήτων από αντλίες θερμότητας, ενίσχυση θερμομόνωσης δικτύων διανομής, αντικατάσταση μονάδων αποθήκευσης από νέες ενεργειακά αποδοτικότερες,
- επεμβάσεις εγκατάστασης **συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας**, όπως ηλιοθερμικά συστήματα, φωτοβολταϊκά συστήματα, συστήματα αποθήκευσης ενέργειας, μικρές ανεμογεννήτριες και γεωθερμικές Α/Θ συμπεριλαμβανομένων των γεωεναλλακτών
- εγκατάσταση **συστημάτων αυτοματισμού**, ελέγχου και διαχείρισης σε τοπικό αλλά και σε κεντρικό επίπεδο
- συστήματα βελτίωσης **ποιότητας ισχύος**

Β. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

- **Υπηρεσίες Ενεργειακού Ελεγκτή**, όπως ορίζεται από τον Ν. 4342/2015 και την σχετική Υ.Α. 178679/04.07.2017.
- **Υπηρεσίες Ενεργειακού Επιθεωρητή**, όπως ορίζεται από το Ν. 4122/2013 και την σχετική Υ.Α. 178581/30-06-2017 για έκδοση Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης (αρχικό και τελικό) για τις περιπτώσεις κτιρίων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΚΕνΑΚ.
- **Ανάπτυξη και Πιστοποίηση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης** σύμφωνα με το πρότυπο ISO 50001.
- **Υπηρεσίες Συμβούλου** παρακολούθησης και διαχείρισης
- **Εκπόνηση μελετών και ερευνών** κάθε μορφής απαραίτητες για την υλοποίηση της έκθεσης αποτελεσμάτων του ενεργειακού ελέγχου σχετικές με τους σκοπούς της Δράσης.

Σε κάθε περίπτωση, **η τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα υλοποίησης των παρεμβάσεων** προκύπτει από Ενεργειακό Έλεγχο σύμφωνα με την έννοια του Ν.4342/15 που διενεργείται από **Ενεργειακό Ελεγκτή** εγγεγραμμένο στο Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών.

- Οι επιλέξιμες επιχορηγούμενες δαπάνες για τις συμβουλευτικές / υποστηρικτικές εργασίες στο σύνολό τους δε δύναται να υπερβαίνουν **το επτά τοις εκατό (7%)** του επιλέξιμου συνολικού Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου, με ανώτατο σύνολο υποστηρικτικών δαπανών τις **30.000 €**.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

- Έναρξη εργασιών πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη της αίτησης για το σύνολο της πρότασης.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού
- Τα υλικά και τα συστήματα που θα χρησιμοποιηθούν για τις παρεμβάσεις πρέπει να φέρουν πιστοποίηση των ενεργειακών χαρακτηριστικών τους.
- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός πρέπει να είναι σύγχρονος, καινούργιος κι αμεταχείριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης

Ημερομηνίες Προγράμματος

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται:

1 για τις δαπάνες οι οποίες υπάγονται στο **Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό**, η ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της πρότασης στο Πρόγραμμα.

2 για τις δαπάνες οι οποίες υπάγονται στον **Κανονισμό Deminimis**, η ημερομηνία προδημοσίευσης του Προγράμματος

3 Ως ημερομηνία λήξης επιλεξιμότητας των δαπανών των προτάσεων ορίζεται η **30.06.2025**. Η ολοκλήρωση των προτεινόμενων προτάσεων θα πρέπει να συντελεστεί έως την ως άνω ημερομηνία